

**НАУКОВІ ДОПОВІДІ ПЕРЕМОЖЦІВ (ПРИЗЕРІВ)
МІЖНАРОДНИХ І ВСЕУКРАЇНСЬКИХ
СТУДЕНТСЬКИХ (КУРСАНТСЬКИХ) КОНКУРСІВ**

Лесик Яна Владиславівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра ННІ № 1
Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри
конституційного права та прав людини
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук *Кулик Т. О.*

**ГЕНДЕРНЕ КВОТУВАННЯ УЧАСТІ ЖІНОК У ПОЛІТИЦІ
В УКРАЇНІ**

Одним із чинників, який зумовлює «недомодернізацію» українського суспільства, є гендерна дискримінація та порушення прав жінок [1], така позиція висловлена Урядовим уповноваженим з питань гендерної політики у своїй роботі «Гендерне тяжіння».

Що собою являє гендерна дискримінація та порушення прав жінок в Україні? На нашу думку, це в першу чергу не рівність участі жінок та чоловіків у прийнятті суспільно важливих рішень, наявність горизонтальної та вертикальної сегрегації та поширеність гендерно зумовленого насильства.

Останні п'ятдесят років діяльність міжнародної спільноти спрямовано на привернення уваги до питання гендерної рівності. На рівні ООН затверджено Конвенцію про політичні права жінок (1952), Декларацію про ліквідацію дискримінації щодо жінок (1967), Конвенцію про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (1979) та інші документи. На IV Всесвітній конференції із становища жінок у Пекіні 1995 року було схвалено Пекінську декларацію та платформу дій. У документах зазначалося, що рівна участь жінок та чоловіків у політичному житті – механізм, без якого неможливо врахувати ідею рівності при формуванні державної політики. Рівноправна участь жінок та чоловіків у політичному житті впливає на жінок у соціумі. Її вважають неодмінною умовою врахування інтересів жінок. Тобто міжнародна спільнота визнає гендерну рівність за цінність. Якої треба досягти задля справедливості й суспільного розвитку, подолання бідності та нерівності [2].

Склад Верховної Ради України VIII скликання становлять 422 народні депутати, з яких лише 47 (11 %) жінки [3]. Гельсінська спілка, з посиланням на дані Національного агентства України з питань державної служби, повідомляє, що серед депутатів обласних рад – 12 % жінок, районних рад – 23 %, міських рад – 28 %, сільських і

селищних рад – близько 50%, що свідчить про яскраво виражену вертикальну сегрегацію. Лише законодавчо закріплене гендерне квотування та санкціонування за неналежне їх виконання можуть змінити зазначену ситуацію.

Гендерні квоти поділяються на законодавчі (правові) та добровільні партійні. Законодавчі поділяють на зарезервовані місця і законодавчі кандидатські квоти. Зарезервовані для жінок місця — це тип квоти, при якому кількість місць у виборному органі для жінок є визначеною державою. Для кандидаток створюється окремий список і вони конкурують між собою. Приклади країн із такими квотами — Руанда (61 %), Афганістан (27 %), Ірак (25 %), Бангладеш (20 %). Найпоширенішими є добровільні партійні квоти. Добровільні партійні квоти діють більше як у половині країн-членів ЄС, це Австрія, Велика Британія, Греція, Іспанія, Італія, Кіпр, Литва, Люксембург, Мальта, Нідерланди, Німеччина, Румунія, Словаччина, Словенія, Угорщина, Франція, Хорватія, Чехія, Швеція [4].

8 жовтня 2015 року, норму про «гендерну квоту» вперше було включено до виборчого законодавства України. Закон України «Про місцеві вибори», а саме частина третя статті 4 передбачає: «представництво осіб однієї статі у виборчих списках кандидатів у депутати місцевих рад у багатомандатних виборчих округах має становити не менше 30 відсотків загальної кількості кандидатів у виборчому списку». Важливо зазначити, що українське законодавство досі не містить санкцій за недотримання гендерної квоти у списках партії, чим робить зазначену вище норму декларативною.

Отже, представництво жінок в політичному житті України гальмується з таких причин як андроцентризм та гендерні стереотипи, котрі характерні для нашого суспільства. Гендерне квотування, підкріплене санкціями зумовить значні зміни у політичному житті та пріоритетах нашого суспільства загалом. При цьому воно має бути запроваджено виважено, для того щоб не призвести до вимушеного залучення до активної участі у суспільно-політичному житті людей лише за гендерною ознакою.

Список використаних джерел

1. Гендерне тяжіння. Катерина Левченко; худож.-оформлювач С.М. Кошелева. Харків: Фоліо, 2019.189 ст.
2. Гендер для всіх. Виклик стереотипам. Тамара Марценюк; за участі Олени Богдан. Київ: Основи, 2017. 256 с.
3. Список народних депутатів України, обраних на позачергових виборах народних депутатів України 26 жовтня 2014 р. URL: <http://www.webcitation.org/6U15pEhu3>.
4. Гендерні квоти. Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%B5%D0%BD%D0%B4%B8>.